

neque idolis servientes, neque adulteri, neque molles... regnum Dei possidebunt (5). *Iis, qui matrimonio juncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, uxorem a viro non discedere* (6). His nihil addi, nihil demi potest: una declaratio, quam authenticam ecclesia facit ex promissa assistentia Spiritus Sancti, locum in illis habet, uti Paulus, qui Timotheum circumcidit, id non malum tum quidem censuit, sed ad salutem esse necessarium ita pernegavit, ut diceret: *si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit* (7). At disciplinam respexit Apostolus, cum scriberet: *cetera autem, cum venero, disponam* (8). Aut cum apostoli præciperent fidelibus: *ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine et suffocato* (9).

(b) De apostolica origine potestatis sacræ, inprimis quidem potestas ordinis eadem in episcopis est, ac apostolis fuerat, nec eandem quisquam aut tenet, aut alteri conferre potest, qui non a quodam apostolo propagatione ac serie nusquam interrupta acceperit. De potestate jurisdictionis, quatenus episcopi apostolorum successores sint, infra dicemus; nunc illud statuendum, ei, qui officio sacro in ecclesia defungi legitime velit, necessariam esse missionem, istamque aut ordinariam esse, quæ a legitimis fit ecclesiæ Prælati, aut extraordinariam, quam a Deo provenire non indubitatis signis et prodigiis probari debet. Qui neutram exhibet, pro ministro ecclesiæ, vel Dei haberi nequit. *Quomodo prædicabunt, nisi militantur* (10)? *nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tanquam Aaron* (11). Atque id quidem magnopere docendi sunt fideles, et a quovis nostrum hac præsertim ætate solerter expendendum est; *ut non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris* (12). Ad hunc eundem finem eæ, quas adhuc recensuimus, notæ, quibus Christi sponsa a meretricibus distinguitur, summa diligentia considerandæ, atque animo infigendæ sunt, ut cum Augustino de veritate perspicue quisque convictus dicere queat: « in ecclesia catholica, ut omittam sincerissimam » sapientiam, ad cujus cognitionem pauci spirituales in hac vita » perveniunt; ... ceteram quippe turbam non intelligendi vivacitas, » sed credendi simplicitas tutissimam facit. Ut ergo hanc omittam » sapientiam, quam in ecclesia esse catholica non creditis, multa » sunt alia, quæ in ejus gremio me justissime teneant. Tenet con- » sensio populorum atque gentium: tenet auctoritas miraculis in- » choata, spe nutrita, caritate aucta, vetustate firmata: tenet ab » ipsa sede Petri apostoli, cui pascendas oves suas post resurrec- » tionem Dominus commendavit, usque ad præsentem episcopa- » tum successio sacerdotum; tenet postremo ipsum Catholicæ no- » men (13). »

(1) Ephes. II, v. 20. — (2) Matth. XVI, v. 18.

- (3) Tertullian. de præscript. c. 20. — (4) Gal. I, v. 7, 8.
 (5) I. Cor. VI, v. 9, 10. — (6) Ibid. VII, v. 10.
 (7) Gal. V, v. 2. et Act. XV, v. 28. — (8) I. Cor. XI, v. 34.
 (9) Act. XV, v. 29. — (10) Rom. X, v. 15.
 (11) Hebr. V, v. 14. — (12) Ephes. IV, v. 14.
 (13) S. Augustin. contra epist. fundamenti. c. 4.

CAPUT II.

Secundum consilia divinæ sapientiæ et promissiones Christi ecclesia usque ad finem mundi permanebit Una, Sancta, Catholica et Apostolica, etsi gravissimis nullo non tempore afflicta sit, et affligatur vexationibus.

ARGUMENTUM.

CCCXXIII. Ecclesia semper impugna- | CCCXXV. Indefectibilis ergo est passive
 tur, nunquam expugnatur. | et active.
 CCCXXIV. Consectaria hujus veritatis.

§. CCCXXIII.

DUAS maximi momenti veritates de ecclesia a se instituta prænuñciavit divinus Servator, eandem nimirum ab hostibus identidem oppugnatum iri, instigante diabolo; at nunquam expugnandam esse, sed permansuram perpetuo suam, ac in sua tutela. Id innumeris locis sacri codicis testatum fit; maxime perspicuum illud est, quo ecclesiam suam supra petram a se sic ædificandam promisit, ut portæ inferi nunquam prævalituræ sint, quasi ad insultus inferorum sustinendos, ac frangendos unice constituta atque ædificata esset: *super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalent adversus eam* (1). *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi* (2). Ipso apostolorum ævo, etsi conspicuis abundaret donis divini Spiritus, et certissimis prodigiis, tamen et foedissima flagitia, dissensiones, schismata,

hæreses erupisse constat, quæ ab iisdem verbo ac scripto, magnoque labore corrigi, et coerceri debebant; sed idem ita futurum esse fideles monuerunt: oportet et hæreses esse, ut et qui probati sunt, manifesti fiant in vobis (3). Interest, hanc ecclesiæ sortem nosse, ac probe expendere, nequis presentibus, quas videt, calamitatibus territus animum despondeat, aut commoveri se patiat.

(b) Mysteriorum religionis sublimitas, et obscuritas Scripturæ, humani ingenii levitas fastusque, naturæ corruptio, qua homines cupiditates suas cohiberi ægre ferunt, non potuit non occasionem præbere dissensionibus, erroribus, defectionibus a vera ecclesia. Adulterantes verbum Dei memorat Paulus (4); de cuius epistolis Petrus ait, eum loqui de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti et instabiles depravant, sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem (5).

(b) Mileti agens Paulus, cum ex districtu Ephesino episcopos ad se convocasset exhortandi causa, ex vobis ipsis, inquebat, exurgente viri loquentes perversa, ut abducant discipulos post se (6). Constat ex apocalypseo C. III et IV. quem in modum angeli ecclesiarum Asiæ admoniti et objurgati sint. Ac si Romanam ecclesiam excipias, ad quam teste Cypriano perfidia non habet accessum, exploratum est, reliquas ecclesias ab apostolis fundatas omnes, aut prope omnes a vera fide defecisse.

(c) Christus inferorum portas nominat, quæ contra ecclesiam pugnaturæ, at nunquam prævalituræ essent; eo nomine homines impii, contumaces, hæretici, hypocritæ veniunt, pseudoapostoli, ut Paulus inquit, operarii subdoli transfigurantes se in apostolos Christi: et non mirum; ipse enim satanas transfiguratur se in angelum lucis (7). Ad immissiones per angelos malos Innocentius P. III refert ea, quæ a nonnullis ecclesiæ hostibus eum in finem dicuntur, et scribuntur, ut potestatem principum politicorum contra rectores ecclesiæ incitent, commoveantque (8).

(d) Multi contra ecclesiam insurgunt nimio libertatis amore, quam intra limites contineri evangelica severitate moleste ferunt: alii cupiditate lucri conduci se sinunt, ut sanæ doctrinæ vim inferant. Alii conscientiæ suæ morsibus depravatis principiis, ipsaque excussa fide mederi volunt: alii famam aucupantur novitate opinionum, contentu proborum doctorum, nova philosophia, seu philosophici juris luce, ut ajunt, hominibus obtrusa. Neque vero istiusmodi homines a veritate catholicæ ecclesiæ discedere satis habent, nisi et alios in errorem impellant (9). Has aliasque id genus velut tempestates, quibus agitanda esset navicula Petri, divinus

Servator et distincte prænuñciavit, et memoria retineri voluit, ut, cum venerit hora, eorum reminiscamini; quia ego dixi vobis (10).

(1) *Math. XVI, v. 18.*

(2) *Math. XXVIII, v. ult. adde I. Tim. III, v. 15. II. Tim. II, v. 19. Joan. XIV, v. 16.*

(3) *I. Cor. XI, v. 19.* Id divinus ipse Servator prædixerat: « vae mundo a scandalis; necesse est enim, ut veniant scandala. » *Math. XVIII, v. 7.* Si grave est, quodvis in peccatum alios impellere; quanto gravius, abducere a religione et ecclesia; ipsumque salutis fundamentum subvertere?

(4) *II. Cor. II, v. 17. — (5) II. Petr. III, v. 16. — (6) Act. XX, v. 30.*

(7) *II. Cor. XI, v. 13. add. Math. VII, v. 15. et bullam Clementis P. XI. editam a. 1713, 8 Sept.*

(8) *C. novit ille. 13. in parte decis. de judiciis.* Contra istiusmodi adversariorum molimina dudum conquestus est S. Ambrosius *de basilicis non tradendis*: « semper de Cæsare servulis Dei invidia commovetur, et hoc ad calumniam sibi accessit impietas, quod imperiale nomen obtendat. » Idem S. Pater compendium juris ecclesiastici publici, quale hodie a quibusdam protruditur, tanquam res nova ac digna seculi nostri luce, indicavit paucis verbis, haud tamen approbavit: « allegatur: Imperatori licere omnia, ipsius esse universa. » *c. Conventior. 21. §. 4. XXIII. q. VIII.*

(9) « Loquentes perversa, ut abducant discipulos post se. » *Act. XX, v. 30.* « Seducutores errantes, et in errorem mittentes. » *II. Tim. III, v. 13.* « Docentes, quæ non oportet turpis lucri causa. » *Tit. I, v. 11.*

(10) *Joann. XVI, v. 4.*

§. CCCXXIV. Prænuñciatio calamitatum ecclesiæ Christi identidem incumbentium, unaque promissa a Christo firmitas, seu indefectibilitas ejusdem saluberrima in se continent documenta, tanquam consecraria, ad ejusdem ecclesiæ naturam intimius noscendam peridonea. Eorum præcipua hic attexam totidem verbis, quibus a Leone M. proposita sunt in literis ad Rusticum Narbonensem episcopum datis anno 458 vel 459. Molestiis officii episcopalis, et adversis ecclesiæ rebus perturbatus renunciare muneri suo cogitabat, sed a sancto Pontifice doctus est (a), ob calamitates ecclesiæ non esse decedendum de officio (b); etiam pacificis ecclesiæ temporibus non deesse res adversas (c); nihil sine Christo: omnia per Christum homines posse (d); promissorum Christi veritatem non infirmitate humana, sed ope divinæ gratiæ niti. Quæ quidem hisce verbis a summo Pontifice ac doctore enunciata sunt (1):

(a) « Miror dilectionem tuam in tantum scandalorum quacunquæ occasione nascentium adversitate turbari, ut vacationem ab epis-

» copatus laboribus præoptare te dicas, et malle in silentio, atque
 » otio vitam degere, quam in his, quæ tibi commissa sunt, per-
 » manere. Dicente vero Domino: *beatus, qui perseveraverit usque*
 » *in finem*: unde erit beata perseverantia, nisi de virtute patien-
 » tiæ? nam secundum apostolicam prædicationem, *omnes, qui*
 » *voluerint in Christo pie vivere, persecutionem patientur.*

(b) » Quæ (*persecutio*) non in eo tantum computanda est, quod
 » contra christianam pietatem aut ferro aut ignibus agitur, aut
 » quibuscunque suppliciis; cum persecutionum sævitiam suppleant
 » et dissimilitudines morum, et contumaciæ inobedientium, et
 » malignantium tela linguarum: quibus conflictationibus cum omnia
 » semper membra pulsentur, et nulla piorum portio a testatione sit
 » libera, ita, ut periculis nec otia careant, nec labores: quis inter
 » fluctus maris navim diriget, si gubernator abscedat? quis ab
 » insidiis luporum oves custodiet, si pastoris cura non vigilet?
 » quis denique latronibus obsistet et furibus, si speculatorem in
 » prospectu explorationis locatum ab intentione sollicitudinis amor
 » quietis abducat? Permanendum ergo est in opere credito, et in
 » labore suscepto. Constanter tenenda est justitia, et benigne præ-
 » standi clementia; odio habeantur peccata, non homines. Cor-
 » ripiantur tumidi, tolerantur infirmi: et quod in peccatis seve-
 » rius castigari necesse est, non sævientis plectatur animo, sed
 » medentis.

(c) » Ac si vehementior tribulatio incubuerit, non ita expaves-
 » camus, quasi illi adversitati propriis viribus resistendo, cum et
 » consilium nostrum, et fortitudo sit Christus, ac sine quo nihil
 » possumus, per ipsum cuncta possumus:

(d) » Qui confirmans prædicatores Evangelii et Sacramentorum
 » ministros, *ecce ego, inquit, vobiscum sum omnibus diebus usque*
 » *ad consummationem seculi.* Et iterum, *hæc, inquit, locutus sum*
 » *vobis, ut in me pacem habeatis; in hoc autem mundo tribula-*
 » *tionem habebitis; sed bono animo estote; quia ego vici mundum.*
 » Quæ pollicitationes, quia sine dubio manifestæ sunt, nullis debe-
 » mus scandalis infirmari: ne electioni Dei videamur ingrati, cujus
 » tam potentia sunt adjutoria, quam vera promissa. »

(1) Tom. I. op. S. Leonis M. edit. Venet. epist. 167. cum prævio monito
 Balleriniorum contra Quesnellum.

§. CCCXXV. Quando ecclesiam non obstantibus in-
 ferorum insultibus, hominumque impiorum conatibus
 singulari promissione, gratiaque Christi semper unam,
 sanctam, catholicam et apostolicam permansuram cogi-
 tamus, eandem *indefectibilem* passive intelligimus. At
 dum eidem a Christo collata esse cogitatur auctoritas

per se sufficiens, et a promissa assistentia Spiritus Sancti
 proveniens, qua unitatem, sanctitatem, universalitatem
 et apostolicam doctrinæ ac sacerdotii derivationem
 conservet; qua infallibili judicio verum a falso, ho-
 nestum a turpi, pascua salubria a venenatis discernat,
 ac dijudicet, eo sensu eidem *indefectibilitas activa*
 attributa, propriaque facta est. Theologi ex scriptura
 et traditione invicte demonstrant, ecclesiam esse judi-
 cem infallibilem in definiendis controversiis fidei ac
 morum; quo sublato religionis fundamento totum ædi-
 ficium vacillat tanquam supra arenam, non petram
 ædificatum, ita, ut nullibi firmo pede consistere quis-
 quam possit. Huic inconcusso dogmati respondent con-
 sectaria, et animadversiones maximi momenti:

(a) In ecclesia extat potestas et auctoritas attrahendi ad unitatem
 fideles, eosque continendi in unitate fidei, et communionis; ei
 potestati respondet eorundem certissima obligatio, ecclesiæ obtem-
 perandi, ac propositæ definitioni præstandi assensum etiam inter-
 num, qui ex jure naturali revelationi divinæ debitus est: revelatio-
 nem autem divinam infallibiliter proponit ecclesia.

(b) Hinc jure factum est inde ab apostolorum temporibus, ut pro
 hæreticis et a corpore Christi præcisis haberentur, qui errores clare
 damnatos ab ecclesia tuerentur; eamque inerrantiæ prærogativam
 ecclesia exhibuit perpetua ac perspicua praxi.

(c) Cum ecclesia sancta sit, et sponsa Christi jure nuncupetur,
 necesse est, ut, quid in cultu Dei superstitiosum ac vanum sit, ab
 eo, quod justum et sanctum est, discernat, itemque suos doceat:
 deinde ut in se contineat medium, quo quisque fidelium catholicæ
 ecclesiæ adhærere se certo cognoscat, ac de apostolica origine doc-
 trinæ et sacerdotii plenissime convincatur.

(d) Quia mysteria divinitatis ac religionis humanum captum longe
 superant, necessarium non est, ac ne quidem fieri omnino potest,
 ut ratione comprehendantur; ratione ergo officium in eo est, ut ve-
 ritas ecclesiæ ex indiciis ac notis indagetur, ac perspiciatur, tum
 vero dogmata ab ecclesia fidelibus proposita firmissimo arripiantur,
 teneanturque assensu. *Auctoritati credere*, inquit S. Augustinus,
magnum compendium est, et nullus labor; nec vero pro multo maxi-
ma hominum parte alia discendi via poterat designari (1).

(1) De quantitate animæ. C. 7.